

T.C.
ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

Sayı :30824082-610/16472820
Konu :Yazılı Soru Önergeleri

14 Ağustos 2026

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Milletvekillerimiz tarafından şahsıma yöneltilen ve ilişik listede; TBMM Esas numaraları ve konuları belirtilen yazılı soru önergeleri incelenmiş olup, söz konusu önergelerde yer alan hususlara ilişkin cevaplarımız ekte sunulmuştur.

Bilgilerinizi ve gereğini arz ederim.

Murat KURUM
Bakan

EK:

-Dosya (1 Takım)

7/60388 GK 111
7/60517-60519 GK 112
7/60529 GK 112
7/60887-60888 GK 115
7/60890-60891 GK 115
7/61161-61162 GK 117
7/61164-61165 GK 117
7/61172-61173 GK 117
7/61432 GK 119
7/61435-61437 GK 119
7/62018-62020 GK 130
7/63583-63594 GK 169
7/65565 GK 175

DIYARBAKIR MİLLETVEKİLİ
SAYIN SERHAT EREN'İN
TBMM 7/40388 ESAS SAYILI
YAZILI SORU ÖNERGESİNE
İLİŞKİN SORULAR VE CEVABI

SORULAR

Malatya ili Doğanşehir ilçesi Kurucaova Mahallesinde afetzedeler için yapılması planlanan kalıcı konutların yer seçimine ilişkin süreçte yaşam hakkı ve güvenli barınma hakkını doğrudan ilgilendiren ciddi teknik risk tespitleri, kurumsal uyarılar ve hak ihlali iddiaları bulunmaktadır. Söz konusu alanı kapsayan 129 ada 1 parsel, 125 ada 121 parsel, 125 ada 225 parsel, 121 ada 1 parsel ve 126 ada 1 parseller için hazırlanan Haziran 2024 tarihli Zemin ve Temel Etüt Raporunda zeminin ZD sınıfında olduğu, yeraltı su seviyesinin yaklaşık 1,5 metre düzeyinde bulunduğu, suya doygun kumlu ve çakıllı zemin yapısı nedeniyle ani oturma riski ve taşıma gücü zafiyeti bulunduğu, sıvılaşma tehlikesi görüldüğü ve alanın yapılaşma açısından sakıncalı olduğunun teknik olarak kayıt altına alındığı anlaşılmaktadır. Jeofizik ölçümlerde Vs30 değerlerinin düşük olduğu ve Türkiye Bina Deprem Yönetmeliği 2018'e göre olumsuz zemin sınıfında yer aldığı belirtilmiştir.

Bakanlığınıza gönderilen Sayı: E-69321465-305.03.02-10303228, tarih: 27.08.2024 sayılı resmi yazıda da aynı parsellere ilişkin zemin etüt sonuçlarına dayanılarak yapılaşmanın sakıncalı görüldüğü ifade edilmiştir. Devlet Su İşleri'nin Sayı: E-69250422-754-5130725, tarih: 21.10.2024 sayılı görüş yazısında ise alan içinde ve çevresinde birden fazla dere kolu bulunduğu, düzensiz akış rejimi nedeniyle taşkın riski oluşabileceği, üst havza tedbirleri, hidrolik etüt, dere ıslahı ve taşkın kontrol tesisleri tamamlanmadan yapılaşmaya geçilmemesi gerektiği açıkça belirtilmiştir. Buna rağmen yer seçimi kararının aynı alan üzerinden sürdürülmesi, teknik raporlar ile idari uygulama arasında çelişki bulunduğu yönünde ciddi soru işaretleri doğurmaktadır.

Akademik jeomorfoloji çalışmalarında Kurucaova havzasının alüvyal karakterde, tektonik açıdan aktif ve havza tabanı yerleşimi niteliğinde olduğu, sel ve taşkın başta olmak üzere çoklu afet riskleri taşıdığı ortaya konulmuştur. Dava dosyalarına ve yerel başvurulara yansıyan beyanlarda, aynı bölgede geçmiş dönemlerde yapılan afet konutlarının sonraki depremlerde yıkıldığı veya ağır hasar aldığı, önceki uygulamalarda üç kata kadar yapılaşmaya izin verildiği ve en ağır hasarın üç katlı yapılarda görüldüğü ifade edilmektedir. Bu iddialar doğru ise, risk geçmişli bulunan bir alanda yeniden toplu afet konutu planlanmasının teknik gerekçelerinin açıklanması gerekmektedir.

Söz konusu yer seçimi işlemi Malatya 3. İdare Mahkemesinin 2025/76 esas sayılı dosyasında yargısal denetime konu edilmiştir. Yer seçimi sürecinde alternatif alanların nasıl değerlendirildiği, hangi bilimsel karşılaştırma ve puanlama yönteminin kullanıldığı ve karar sürecinin ne ölçüde şeffaf yürütüldüğü kamuoyuna açık değildir. Bölge halkı tarafından alanın yüksek verimli tarım toprağı niteliği taşıdığı da ifade edilmektedir.

Yer seçimi karar sonrası mahallede ciddi toplumsal gerilim yaşandığı, 8 Ağustos 2024 tarihinde olaylar meydana geldiği, 2 Kasım 2024 tarihli bakan ziyareti sırasında bazı yurttaşların kente girişinin engellendiği yönünde iddialar kamuoyuna yansımıştır. Tüm bu hususlar birlikte değerlendirildiğinde, afet sonrası konut yer seçiminin bilimsel risk azaltma amacına uygun yürütülüp yürütülmediğinin ve kamu kaynaklarının riskli alanlara yönlendirilip yönlendirilmediğinin açıklığa kavuşturulması gerekmektedir.

Bu bağlamda;

- 1) Zemin sınıfı ZD, yeraltı su seviyesi yaklaşık 1,5 metre ve sıvılaşma riski bulunduğu raporlanan bir alanın afet konutu yerleşim alanı olarak seçilmesinin teknik gerekçeleri nelerdir?
- 2) Sayı: E-69321465-305.03.02-10303228 sayılı yazıda yapılaşma açısından sakıncalı görüldüğü belirtilen parseller için yer seçimi kararında neden ısrar edilmiştir?

- 3) DSİ'nin Sayı: E-69250422-754-5130725 sayılı görüşünde belirtilen üst havza tedbirleri, hidrolik etüt, dere ıslahı ve taşkın kontrol tesisleri tamamlanmış mıdır? Tamamlandıysa tarihleri ve raporları nelerdir?
- 4) Yer seçimi komisyonu bu alanı hangi bilimsel puanlama ve karşılaştırma yöntemiyle uygun bulmuştur? Değerlendirilen alternatif alanlar hangileridir ve hangi gerekçelerle elenmiştir?
- 5) Söz konusu parsellerin tarım arazisi niteliği bulunmakta mıdır? Bulunuyorsa tarım dışı kullanım izinleri hangi mevzuata ve hangi gerekçeye dayanılarak verilmiştir?
- 6) Aynı bölgede geçmiş depremler sonrası yapılan afet konutlarının yıkıldığı veya ağır hasar aldığı yönündeki iddialar doğru mudur? Bu yapılara ilişkin hasar ve yıkım kayıtları nelerdir?
- 7) Önceki uygulamalarda üç kata kadar yapılaşmaya izin verildiği ve en ağır hasarın üç katlı yapılarda görüldüğü iddiası doğru mudur? Afet konutlarında kat sayısı hangi zemin ve mühendislik kriterlerine göre belirlenmektedir?
- 8) Malatya 3. İdare Mahkemesinin 2025/76 esas sayılı dosyasına konu yer seçimi işlemine ilişkin olarak Bakanlığınız tarafından mahkemeye sunulan teknik rapor ve savunmalar nelerdir?
- 9) 2 Kasım 2024 tarihli Malatya ziyaretiniz sırasında Kurucaova Mahallesinden bazı yurttaşların kente girişinin engellendiği iddiası doğru mudur? Bu yönde herhangi bir idari talimat verilmiş midir?
- 10) Afet konutu yer seçimlerinde zemin sınıfı, taşkın riski ve yeraltı su seviyesi bakımından ülke genelinde bağlayıcı teknik eşik kriterler var mıdır? Varsa bu kriterler nelerdir?

CEVAP

JEOLojİK VE HİDROLOJİK AÇIDAN: Yer seçimi yapılan alan Malatya İli Doğanşehir İlçesi Kurucaova Mahallesi mevcut yerleşik alanına yakın ve bütünleşik, fay hatlarına uzak bir noktadır. Yapılan temel ve zemin etüd raporunda görüleceği üzere zemin sınıfı ZD olarak belirlenmiş ve öngörülen zemin iyileştirmesi Karadeniz Teknik Üniversitesi İnşaat Mühendisliği Bölümü Öğretim Üyesi Prof. Dr. Erol ŞADOĞLU'ndan alınan "Zemin Değerlendirme ve Güçlendirme Hesap Raporu"na göre yapılmıştır. Tespit edilen ZD zemin sınıfına göre Karadeniz Teknik Üniversitesi İnşaat Mühendisliği Bölümü Öğretim Üyesi Prof. Dr. Erol ŞADOĞLU'ndan alınan "Zemin Değerlendirme ve Güçlendirme Hesap Raporu"nda aşağıdaki hususlar belirtilmektedir:

Yapılan çalışmalar sırasında örselenmiş ve örselenmemiş numuneler(SPT) alınmış ve laboratuvara gönderilmiştir. Numuneler üzerinde gerekli deneyler yine yapılmıştır. İnşaat alanında tespit edilen zemin/kaya türü ve bunların yanal ve düşey yöndeki indeks ve geoteknik özellikleri araştırılmış, tüm bu çalışmalardan elde edilen verilerle birlikte değerlendirilerek kazı ve temel güvenliği için gerekli ön bilgiler belirlenmiştir. Elde edilen veriler ışığında ilgili Geoteknik Parametrelerin hesaplanması ve mühendislik analizleri bu rapor kapsamında gerçekleştirilmiştir.

Jet Grout; Zemin iyileştirmek için yüksek basınçlı çimento şerbetinin zemine püskürtülerek zeminle karıştırıldığı, Zemin-Çimento Karışımı Kolonlar oluşturulan bir zemin iyileştirme yöntemidir.*Bu kapsamda bu yöntem Konut yapılması planlanan Proje Alanımızda uygulanmıştır.*

-Yapıların güvenliği açısından Temellerin altında 20 metre uzunluğunda 60 cm çapında JET GROUT Kolonları İnşa edilmiştir. Böylece yapı yüklerinin sıvılaşma riski olmayan tabakaya aktarılmıştır.

-Jet Grout veya kazıkların en üst kısmında en az 20 cm kalınlığında stabilize dolgu ile sıkıştırılmış yastık tabaka oluşturulmuştur. Böylece farklı oturmalarından yapının etkilenmesi en aza indirilmiştir.

-Jet Grout İşlemi 60 cm çapında kolonlar jet-1 yöntemi ile (Tek çeperli Borudan su ve Çimentonun 300-600 Bar basınçla geçmesi ile uygulanan yöntem) uygulanmıştır.

-İmalat sonrası en az toplamda 3 adet jet grout kolonundan tam boy karot numuneleri alınmış olup bu numunelerde yapılan silindirik karakteristik basınç mukavemeti en az 6.00 Mpa basınç dayanımında olduğu laboratuvar sonuçlarında görülmektedir.

ZD Zemin sınıfına göre Statik Hesap Raporları çözülmüş olup konutların Statik Projeleri buna göre yapılmıştır. Yani inşaa edilen konutlar zemin ve temel etüt sonucu tespit edilen zemin sınıfına uygun şekilde projelendirilmiş ve uygulanmıştır. Temel etrafında oluşacak suyun etkili bir şekilde tahliye edilmesini sağlamak için yapılan drenaj sistemi projemizde yer almaktadır. Mimari Proje kesitinde drenaj sistemi görülmektedir.

Ayrıca, Hidrolik Model Raporu DSİ 92.Şube Müdürlüğü'ne sunulmuş olup; DSİ 92. Şube Müdürlüğü'nün 24.01.2025 tarih ve 5497103 sayılı yazısı ile onaylanmıştır. Taşkın koruma ve kontrol tesislerinin projelendirilmesi ve inşası DSİ 92. Şube Müdürlüğü ile koordineli şekilde yürütülmektedir.

Diğer taraftan, Söz konusu alanlarda yer seçimi öncesi tarihlerde Belediyesince onaylı 1/5000 Ölçekli Nazım İmar Planı ile 1/1000 Ölçekli Uygulama İmar Planı bulunmaktadır.

II. Sınıf Tarım Arazisi Vasfı Taşıdığı Açısından: 7452 sayılı kanun amir hükümleri gereği yeni yerleşim yeri olarak belirlenecek alanların yerleşim merkezine yakınlığı kriterinden yola çıkılacak olursa İçişleri Bakanlığı Afet ve Acil Durum Yönetimi Bakanlığı'nın 22.08.2023 tarih ve 1661245 sayılı Kamu Yararı Kararında vasfı tarla, susuz tarla, sulu tarla, bağ vb. niteliğe sahip olan taşınmazlarında yeni yerleşim yeri olarak değerlendirilebileceği yönündedir. Davacılar tarafından her ne kadar söz konusu alanda tarım yaptıklarından bahsediliyor olsa da ilgili kişiler mülkiyeti hazineye ait olan taşınmazlar üzerinde fuzuli şagil konumunda olup; herhangi bir kiralama sözleşmesi de bulunmamaktadır.

Ayrıca, hak sahibi afetzedelerin kırsalda konutlarının yapım süreci söz konusu hak sahibinin idareye sunduğu talep formu ile başlamaktadır. Hak sahibi afetzede bu talep formunda kendisine tanınan konut hakkını nerede kullanacağına dair seçeneği belirtmektedir. Söz konusu talep 3003 sayılı Genelge hükümleri kapsamındadır. Özetle idare resen yer seçimi yapamamakta hak sahibinin talepte bulunduğu alanı 7452 sayılı kanun ve 3003 sayılı Genelge hükümleri kapsamında fay hattına uzaklık, zeminin elverişliliği ve yerleşim merkezine yakınlığı kriterlerine göre değerlendirmektedir.